

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

FODOR JÓZSEF

ILLÉS BÉLA:

Cím

60. SZÜLETÉSNAPIJÁRA

Forrás:

Élet és Munka

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

93

Hely

Fodor József

Idő

"1958"

1958. 4. 18

Viharos korunkban voltak napok, amelyek esztendőkkel is felértek — és így számítva a hatvan esztendőt, Fodor József szinte matuzsálemi kort élt már meg. De vannak napjaink, amelyek visszavárazsolják fiatalságunkat, amelyek minden embertől — aki méltó erre a büszke névre — száz harcos erejét és lelkesedését követelik és e napok biztosítják az igaz harcos számára, ha nem is az örök fiataltságot, de az erőt, az optimizmust, a harckészséget — mindhalálig. A gyenge embereket a mi korunk idő előtt felőrli, az igaz embert megedzi, hisz számára a kapott sebek is új életerő forrásai, minden kitérítésnél ragyogóbb kitérítések.

Nagyon gyakran kényszerülünk megállapítani (forradalmi írók, forradalmi költők koporsójánál), hogy igazságtalanok voltunk, vagy legalábbis szűkmarkúak azzal a harcostárssal szemben, akinek meg kellett halnia, hogy műve elnyerje azt a megérdemelt elismerést és méltánylást, amelyet a szerzőtől megtagadtunk. Mi tagadás, nem rajtunk, íróársainkon múlt, hanem Fodor József törhetetlen életerején és hitén, hogy életében kapja meg az elismerést, életében hallja, olvassa, hogy benne századunk egyik legjelentősebb magyar költőjét, népünk egyik legkeményebb harcosát és egyik legtisztább, legigazabb emberét tiszteljük és szeretjük. Késtünk ezzel az elismeréssel, de nem késtünk el.

Nemcsak az a hibánk, hogy nem ismerjük el igazi költőink és igazi harcosaink jelentőségét és érdemeit, de igen gyakran fel sem ismerjük az igaz embert és csodálkozunk, ha mások jobban látnak, mint mi. 1957 nyarán együtt utaztam Fodor Józseffel a Szovjetunióba. Kéretlenül, hivatlanul az impresszárió szerepét igyekeztem mellette betölteni. Felsültem. Kijevben egy ukrán költőnek, aki meglátogatott minket szállodánkban, hosszan magyaráztam, hogy milyen kitűnő ember és milyen kitűnő költő Fodor József.

Csodálkozva hallgatott. Azt hittem meglepi az értékelés. Pedig nem ez lepte meg. Azon csodálkozott, hogy én szükségesnek tartottam mindezt elmondani neki. Mert történetesen az a költő, akinek figyelmébe ajánlottam Fodor Józsefet, már egy évtizeddel előbb átültette Fodor néhány versét ukrán nyelvre. Ezek a versek (nem is szólva költői értékükről) egyértelműen foglaltak állást az új élet, az igazi szabadság, a szocializmus mellett. Ezért tartotta kötelességének egy ukrán költő lefordítani őket. Hogy mi, akik igen kétes művészi és politikai értékű írásoknak külföldi útját olyan nagy figyelemmel követtük és oly hangosan regisztráltuk, miért nem vettük észre Fodor költeményeinek külföldi hódításait, arra — nem tudnék válaszolni. Mi, akik pálcát törtünk Fodor József fölött, amikor hibáinkra őszintén, becsületesen, kommunistához méltóan figyelmeztetett minket és amikor felajánlotta, hogy az ügy érdekében, a magyar kultúra érdekében, a szocializmus érdekében minden erejével segít kiküszöbölni a hibákat, mi nem voltunk alkalmasak arra, hogy igazságosan állapítsuk meg helyét a magyar irodalomban, a nemzetközi szocialista irodalomban. Azok a költeményei, amelyek a szocializmus igazságát hirdették, hosszú éveken át nem kaptak nyomdafestéket. Mintha minden nyomdafesték arra lett volna szükséges, hogy azok dicsőségét hirdesse, akik előbb kihasználták népi demokráciánkat, majd igyekeztek írásaikkal aláásni a népi demokráciát, végül megkísérelték leszűnni. És Fodorról még azt sem írtuk meg, hogy 1919-ben egyik következetesen forradalmas harcosa volt a magyar vörös hadseregnek...

Aki nem ismerte Fodor Józsefet, vagy félreismerte, az — 1956 novemberében megismerhette. Amikor a népi demokrácia kényeztetett, minden jóval elhalmozott írói közül nem egy áruló lett, akkor az elnyomott, elhallgattatott és megrágalmazott Fodor József teljes testtel kiállt a népi demokrácia, a szocializmus, a magyar-szovjet barátság mellett. Akik ismerték, igazán ismerték, azokat nem lepte meg ez a lépés és most már senkit sem lephet meg, hogy Fodor min-

den nehézség ellenére, következetesen folytatja a harcot és végzi a terhes, mindennapos munkát azért a nagy ügyért, amelyet galádul árultak el a dédelgetett kedvencek. Amikor a történelemkönyvben olvasunk hasonló állásfoglalásokról, hasonló tettekről, hasonló következetességről, önzetlenségről és bátorságról, akkor lelkesedünk és felsóhajtunk: bár a mi korunk is adna hasonló hősokeket.

Ad! A mi korunk olyan hősokeket ad a történelemnek, kiknek példáján jogosan lelkesedhet az utókor! Tíz és százezer — millió munkás, tíz és százezer — millió paraszt vállalja, állja a harcot. Az értelmiséget nem említem, hisz Fodor József példája mutatja, milyen tettekre képesek értelmiségünk legjobbjai.

Talán túl patetikus e néhány sor, de nem tudok más hangon szólni. Ő sosem patetikus, de a tetteiről, jelleméről, emberségéről nem lehet halkán szólni, — az ember szinte attól fél, hogy a kiáltása is halk.

Az ellenforradalom fölött aratot győzelmünk megtisztította közéletünket, pártunk számbelileg kisebb mint volt, de egységesebb és erősebb, szemünk tisztában látja a célt és sohasem volt annyi jogunk biztonságra venni a végső győzelmet, mint most, miután azok állnak hadseregünk első sorában, akik a legnagyobb veszedelem idején tették le a vizgát. És teszik le újból és újból a mindennapos munkában.

Életünk e nehéz — dicsőséges — korszakának nagy költője Fodor József.